

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 2Cdo/109/2016                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 3812224691                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 29.06.2017                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Mária Trubanová          |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2017:3812224691.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne RECLAIM, a.s., so sídlom v Bratislave, Prievozská 2/A, IČO: 46 076 760 zastúpenej Mgr. Martinom Babčaníkom, advokátom, s o sídlom v Bratislave, Prievozská 2/A, proti žalovaným 1/ E. Q., bývajúcemu v F. a 2/ E. E., bývajúcej v F., obaja zastúpení JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom, so sídlom v Lučenci, J. Kráľa 5/A, za účasti Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom v Prešove, Námestie legionárov 5, zastúpeného JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom, s o sídlom v Lučenci, J. Kráľa 5/A, o zaplatenie 5 283,71 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 12 C 108/2013, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 17. decembra 2014 sp. zn. 17 Co 185/2014, takto

### rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo 17. decembra 2014 sp. zn. 17 Co 185/2014 a súvisiace uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 9. marca 2016 sp. zn. 17 Co 144/2016 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 29. júla 2013 č. k. 12 C 108/2013-113 zamietol návrh o zaplatenie 5 283,71 eur s úrokom z omeškania 11,49 % ročne od 21.6.2012 do zaplatenia. Svoje rozhodnutie po právnej stránke dôvodil s poukazom na § 48, § 52 ods. 1, § 54 ods. 1 a ods. 2, § 100 ods. 1, § 101, § 107 ods. 1, ods. 2 a § 110 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), § 2 písm. a/ a b/ zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (platného v čase uzavretia Zmluvy o úvere), § 23 a ods. 2 zákona č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, účinného ku dňu uzavretia zmluvy a § 497 ods. 1 Obchodného zákonníka. Vzhľadom na posúdenie zmluvy o úvere ako zmluvy spotrebiteľskej, aplikoval okresný súd premlčaciu dobu podľa Občianskeho zákonníka, ktorá začala plynúť 23. októbra 2008, keď s a žalovaní 1 / a 2/ dozvedeli o odstúpení žalobkyne od úverovej zmluvy. Týmto dňom sa úverová zmluva od počiatku zrušila (§ 48 OZ). Žalobkyni uplynula dvojiročná (§ 107 ods. 1 OZ), ale aj trojiročná premlčacia doba (§ 101 OZ) na uplatnenie práva na súde pred podaním žaloby na súd (12. december 2012). Vzhľadom k tomu, že sa istina premlčala, dochádza aj k premlčaniu jej príslušenstva, a to zmluvných úrokov, ktoré boli splatné spolu so splátkou istiny, ako i úrokov z omeškania. Súd prvej inštancie tiež konštatoval, že žalobkyňa v spore do vyhlásenia rozsudku nepredložila ani dôkaz o tom, akú sumu v skutočnosti žalovanému 1/ jeho

právny predchodca poskytol a akú časť z poskytnutých prostriedkov žalovaní 1/ a 2/ žalobkyni zaplatili a na čo boli tieto platby použité, čím tvrdenia uvedené v žalobe nepreukázala dôkazmi, a preto neunesla dôkazné bremeno.

2. Okresný súd o trovách konania rozhodol samostatným uznesením z 23. augusta 2013 č. k. 12 C 108/2013-175 (v poradí prvým) tak, že uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ a vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovaných spoločne a nerozdielne na účet ich právneho zástupcu náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 1 022,39 eur do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia s poukazom na § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 a 3 O.s.p.

3. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom zo 17. decembra 2014 sp. zn. 17 Co 185/2014 rozsudok okresného súdu potvrdil. Odvolací súd dospel k záveru, že výrok súdu prvej inštancie je vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.) a odvolacie námietky podľa § 205 ods. 2 písm. b/ a f/ O.s.p., sú neopodstatnené. V odôvodnení uviedol, že z obsahu spisu jednoznačne vyplýva, že predmetný vzťah vznikol za účinnosti zákona č. 634/1992 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, v súdnej praxi nie sú pochybnosti o tom, že predmetná zmluva je zmluvou typovou a žalovaní 1/ a 2/ nepoužili predmet plnenia na podnikanie. Rovnako je jednoznačne zrejmé, že pôvodný veriteľ je podnikateľom a predmet konania sa týka jeho podnikateľskej činnosti. Postúpením pohľadávky sa povaha predmetnej právnej veci ako spotrebiteľskej nemohla zmeniť. Súdna prax považuje spotrebiteľské zmluvy vzhľadom na vzťah medzi podnikateľom a nepodnikateľom a so zreteľom na nepodnikateľský účel zmluvy, za typické občianskoprávne vzťahy. Úver je síce absolútnym obchodom a na úver sa vzťahuje tretia časť Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu účastníkov úverovej zmluvy, avšak predmetná vec sa týka spotrebiteľskej zmluvy, ktorá je regulovaná osobitnou úpravou (zákon č. 634/1992 Z.z. a ustanovenia Občianskeho zákonníka). Ide o vzťah medzi obchodníkom a spotrebiteľom, ktorý prijíma úver na spotrebu, a teda o typicky občianskoprávny vzťah.

4. Na odvolanie žalobkyne proti uzneseniu okresného súdu o trovách konania z 23. augusta 2013 č. k. 12 C 108/2013-175 krajský súd uznesením zo 17. decembra 2014 sp. zn. 17 Co 186/2014 (v poradí prvým) uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5. Okresný súd po zrušení uznesenia o trovách konania rozhodol uznesením z 21. septembra 2015 č. k. 12 C 108/2013-242 (v poradí druhým) tak, že uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovaných 1/ a 2/ k rukám ich právneho zástupcu náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 1 030,17 eur do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia a žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania nepriznal s poukazom na § 93 ods. 2 a § 142 ods. 1 O.s.p.

6. Na odvolanie žalobkyne proti uzneseniu okresného súdu o trovách konania z 21. septembra 2015 č. k. 12 C 108/2013-242 krajský súd uznesením z 9. marca 2016 sp. zn. 17 Co 144/2016 (v poradí druhým) uznesenie okresného súdu vo výroku o náhrade trov vedľajšieho účastníka zmenil tak, že uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovaných 1/ a 2/ k rukám jeho právneho zástupcu náhradu trov právneho zastúpenia v sume 841,43 eur do troch dní od právoplatnosti uznesenia a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

7. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnila podľa § 237 písm. f/ O.s.p., skutočnosťou, že krajský súd vôbec nekonal o návrhu na pripustenie zmeny účastníka konania s poukazom na § 92 ods. 2, ods. 3 a ods. 5 O.s.p. Podľa dovolateľky odvolací súd svoje rozhodnutie nedostatočne presvedčivo odôvodnil, nevysporiadal sa s jej zásadnými námietkami, súdnymi rozhodnutiami deklarovanými žalobkyňou a zákonnými ustanoveniami v podanom odvolaní tak, ako to vyžaduje § 157 ods. 2 O.s.p. V tejto súvislosti považovala aj rozsudok okresného súdu za nepreskúmateľný. Ďalej dovolateľka namietala nesprávne posudzovanie predmetného úverového vzťahu podľa § 2 písm. a/ zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, pretože podľa § 1 ods. 2 písm. a/ sa tento zákon totiž nevzťahuje na zmluvy o poskytnutí úveru na účely nadobudnutia existujúcich alebo projektovaných nehnuteľností, dodatočné alebo ďalšie stavebné úpravy dokončených stavieb a ich údržbu. Zmluvy uzatvárané predchodcom žalobkyne o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere s a spravujú zákonom č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení. Konštatovala, že odvolací súd ignoroval a neaplikoval platné právo Slovenskej republiky, keďže zákonom č. 102/2014 Z.z. v znení zákona č. 151/2014 Z.z. bol doplnený § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Uviedla, že až na obchodnoprávne vzťahy so spotrebiteľom, vzniknuté po 1. apríli 2015, bude možné uprednostniť ustanovenia Občianskeho zákonníka pred normami obchodného práva, čo jednoznačne vylučuje aplikáciu ustanovení OZ v predmetnej sporovej veci. V prejednávanom prípade nejde o

účastníkmi zmluvy dohodnuté aplikovanie Obchodného zákonníka podľa § 262 Obchodného zákonníka, ale o zákonom určenú povinnosť aplikovania Obchodného zákonníka, keďže zmluva o úvere patrí medzi tzv. absolútne obchody. Mala za to, že rozsudok krajského súdu je poznačený svojvôľou a arbitrárnosťou, čím jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Žiadala rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

8. Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu žalobkyne navrhli, aby dovolací súd dovolanie ako neprípustné odmietol a zaviazal žalobkyňu aj na náhradu trov dovolacieho konania.

9. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia veta prvá, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu (žalobkyňa), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, zastúpená advokátom, bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je dôvodné a v dôsledku jeho účinku dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

11. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016 (5. marca 2015), t. j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení do 30. júna 2016 (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle vyššie citovaného § 470 ods. 2 CSP a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O.s.p.

12. Dovoláním je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie. Rozsudky odvolacieho súdu, proti ktorým bolo dovolanie prípustné boli uvedené v § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. Žalobkyňou napadnutý rozsudok nemá znaky rozsudkov, ktoré boli v uvedených ustanoveniach, a preto je v danom prípade proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie neprípustné.

13. V danej veci by preto dovolanie bolo prípustné, ak by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p. (tzv. dôvody zmätočnosti rozhodnutia). Dovolateľka procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

14. Dovolateľka mala za to, že v konaní jej bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Namietala, že odvolací súd nekonal o návrhu na pripustenie zmeny účastníka konania, rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené, nepreskúmateľné a arbitrárne. Z obsahu dovolania možno tiež vyvodíť, že dovolateľka namietala nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

15. O vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. išlo vtedy, keď sa účastníkovi odňala možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu priznával procesný predpis (Občiansky súdny poriadok).

16. V spise sa na č. l. 233 nachádza procesný úkon dovolateľky z 24. októbra 2014, doručený na okresný súd 27. októbra 2014 označený ako návrh ma zmenu účastníka konania a súhlas so vstupom do konania s poukazom na § 92 ods. 2 O.s.p., o ktorom rozhodnuté nebolo. V prílohe uvedeného úkonu bol aj originál Zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 21. októbra 2014 uzavretej medzi spoločnosťou RECLAIM, a.s. (žalobkyňou) ako postupcom a spoločnosťou MOSANA LIMITED, so sídlom Palm Grove House, P.O.BOX 438, Road Town, Tortola, British Virgin Islands ako postupníkom. Z úradného záznamu (na č. l. 232 spisu) vyplýva, že „po podaní dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu zo dňa 17. decembra 2014 č. k. 17 Co 185/2014-204 dňa 6. marca 2015 bolo u asistentky senátu nájdené podanie spoločnosti RECLAIM, a.s., zo dňa 27. októbra 2014, ktoré nedopatrením nebolo zaslané Krajskému súdu v Trenčíne, kde sa v tom čase nachádzal spis z dôvodu podania odvolania navrhovateľa proti rozsudku prvostupňového súdu a takisto proti uzneseniu prvostupňového súdu.“

17. Podľa § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. platilo, že ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže navrhovateľ alebo ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené, alebo na koho prešli, navrhnúť, aby do konania na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli. Súd vyhovie návrhu, ak sa preukáže, že po začatí konania nastala právna skutočnosť uvedená v odseku 2, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto

navrhovateľa; súhlas odporcu alebo toho, kto má vstúpiť na jeho miesto, sa nevyžaduje. Právne účinky spojené s podaním návrhu na začatie konania zostávajú zachované. Napokon podľa § 92 O.s.p. ods. 5 platilo, že ak je potrebný súhlas účastníkov alebo toho, kto má vstúpiť do konania, súd ich vyzve na vyjadrenie do 15 dní od doručenia návrhu podľa odsekov 1, 2 alebo odseku 4 a o návrhoch súd rozhodne do 30 dní od ich doručenia alebo do 30 dní od vyjadrenia dotknutých osôb, ak je potrebný ich súhlas.

18. Účelom procesného inštitútu obsiahnutého v citovaných ustanoveniach § 92 ods. 2 a 3 O.s.p., bolo riešiť dôsledky singulárnej, resp. univerzálnej sukcesie, ak táto nastala po začatí konania a umožniť tak žalobcovi, resp. inému oprávnenému subjektu, aby pomocou zmeny účastníka konania odstránil nedostatok aktívnej alebo pasívnej vecnej legitímácie, ktorý nastal v priebehu konania nevynímajúc ani odvolacie konanie (§ 211 ods. 2 a § 216 ods. 1 O.s.p.). Predpokladom zmeny bol návrh na zmenu účastníka podaný žalobcom alebo osobou, na ktorú boli práva alebo povinnosti, o ktorých sa koná, prevedené alebo na koho prešli a súhlas nového žalobcu (nevyžadoval sa, ak návrh podal sám vstupujúci žalobca). O takomto návrhu je súd povinný rozhodnúť (§ 92 ods. 5 O.s.p.).

19. Z obsahu spisu je zrejmé, že vyššie uvedeným postupom s a odvolací súd v prejednávanej veci neriadil a o návrhu dovolateľky na zmenu účastníka konania nerozhodol. Vzhľadom na úradný záznam (na č. l. 232 spisu) je nutné tiež poukázať, že odvolací súd v čase svojho rozhodovania (17. december 2014) návrhom žalobkyne podaným na okresný súd už 27. októbra 2014 mohol disponovať, ale nedisponoval, čo však nie je možné pričítať na rarchu dovolateľky, ale súdu (okresnému, ktorý podanie žalobkyne nepostúpil krajskému súdu, v dôsledku čoho krajský súd o návrhu žalobkyne nerozhodol), ktorý tak svojím postupom odňal žalobkyni možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

20. Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, nezaoberal sa dovolací súd ďalšími námietkami žalobkyne uvedenými v dovolaní.

21. Najvyšší súd preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a súvisiace uznesenie odvolacieho súdu o trovách konania (uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 9. marca 2016 sp. zn. 17 Co 144/2016) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

22. O trovách pôvodného aj dovolacieho konania bude rozhodnuté súdom v novom rozhodnutí (§ 453 ods. 3 CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

## **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.